

-Karolina Długolecka
-I rok, kierunek – administracja – studia magisterskie
-Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości
w Łomży

Mediacja w postępowaniu administracyjnym

Korzenie współczesnej mediacji na świecie sięgają czterdzieści lat wstecz, swój początek znajduje ona w Stanach Zjednoczonych, jednakże inicjatywa mediacji ma co najmniej dwa tysiące lat. Pochodzenie tego słowa wywodzi się od łacińskiego przymiotnika „medius” – środkowy, bezstronny; łacińskiego czasownika „mediare” – pośredniczyć oraz greckiego przymiotnika „medos” - pośredniczący, neutralny, nie przynależny do żadnej ze stron.¹

Mediacja stanowi jeden z alternatywnych sposobów ugodowego rozwiązywania sporu. Charakteryzuje się wieloma cechami, przede wszystkim jest dobrowolna co oznacza, że strony konfliktu nie są zmuszane do osiągnięcia porozumienia, nieprzymuszenie zgadzają się na udział w postępowaniu mediacyjnym, a także mają prawo wycofać się na dowolnym jego etapie. Kolejną istotną cechą charakterystyczną mediacji jest całkowita poufność. Wszystkie sprawy oraz informacje ujawnione w toku postępowania mediacyjnego są objęte tajemnicą. Mediacja w postępowaniu administracyjnym daje możliwość wspólnego wypracowania rozwiązania pomiędzy stronami i tym samym doprowadzenia do definitywnego załatwienia sprawy administracyjnej przy udziale mediatora²

Mediator jest osobą bezstronną i neutralną, pomagającą rozwiązać dany spór. Odznacza się on również komunikatywnością, empatią, uczciwością, cierpliwością, wytrwałością, okazywaniem szacunku innym oraz elastycznością w przystosowywaniu się do zmiany sytuacji.³ Mediacja przede wszystkim jest rozmową, a więc mediator ma za zadanie dbać o to, by język danej rozmowy był dostosowany do uczestników mediacji i klarowny dla nich.⁴

W toku mediacji administracyjnej wszelkie ustalenia muszą mieścić się w granicach obowiązującego prawa, żadne z nich nie może wykraczać poza jego obszar. Wprowadzenie instytucji mediacji do postępowania administracyjnego ułatwia prawidłowe wykonywanie

¹ Słownik Wyrazów Obcych.

² M. Mędrala, *Funkcja ochronna cywilnego postępowania sądowego w sprawach z zakresu prawa pracy*, Wolters Kluwer 2010.

³ A. Kalisz, A. Zdankiewicz, *Mediacja sądowa i pozasądowa*, Wolters Kluwer Warszawa 2013.

⁴ E. Rutkowska, *Mediacje i inne sposoby rozwiązywania konfliktów w gimnazjum*, Ośrodek Rozwoju Edukacji Warszawa 2015.

przez organy administracji publicznej swojej powinności polegającej na dbaniu o interes społeczny tj. ogółu społeczeństwa oraz dbania o interes indywidualny strony. W celu przeprowadzenia mediacji w postępowaniu administracyjnym, należy bezwzględnie stosować zasadę ugodowego załatwiania spraw, która znajduje się w artykule 13 Kodeksu postępowania administracyjnego. Organy administracji publicznej mają za zadanie podjąć wszelkie uzasadnione na poszczególnym etapie postępowania czynności umożliwiające przeprowadzenie mediacji lub zawarcie ugody. Definicje osób biorących udział w mediacji należy odróżnić od pojęcia stron postępowania administracyjnego, do uczestników mediacji zaliczają się m.in.: strony, organy prowadzące postępowanie bądź organ współdziałający. W przypadku, gdy dany organ będzie uczestnikiem mediacji ma on możliwość dokonania ustaleń dotyczących toku sprawy ze stroną, w takiej sytuacji odpowiada za prawidłowy przebieg mediacji, a także doprowadzenia do osiągnięcia ustawowych celów. Organ jest obowiązany do przestrzegania zasady pogłębiania zaufania obywateli do Państwa, która znajduje się w artykule 8 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozpoczęcie przeprowadzenia mediacji opiera się na działaniu Strony, ponieważ ma ona możliwość wystąpienia z wnioskiem do organu prowadzącego postępowanie. Następnie po otrzymaniu go organ prowadzący postępowanie dokonuje oceny, czy charakter sprawy zezwala na uwzględnienie podania, to on zawiadamia strony i organ współdziałający o możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, w którym wybiera również Mediatora, a także przedstawia zasady ponoszenia kosztów procesu, w tym wynagrodzenia mediatora, jeżeli sprawa może być zakończona ugodą - pokrywają w równych częściach strony mediacji, w pozostałych przypadkach koszty mediacji pokrywa organ administracji publicznej. Organ prowadzący po zawiadomieniu stron występujących w postępowaniu rozpoczyna czternastodniowy proces, podczas którego strony mają obowiązek złożenia oświadczenia, w którym wyrażają zgodę na mediację bądź nie. Organ niezwłocznie informuje Mediatora o wyznaczeniu do pełnienia tej funkcji oraz przekazuje dane kontaktowe uczestników mediacji, a także ich pełnomocników. Osoba pełniąca rolę mediatora ma prawo zapoznania się z aktami sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów. Dotyczy to jedynie wykorzystywania ich podczas spotkań mediacyjnych. Mediator spisuje protokół z przebiegu spotkań, w którym zawarte jest: czas i miejsce przeprowadzenia mediacji, imiona, nazwiska i adresy uczestników mediacji, dokładne ustalenia co do sposobu załatwienia sprawy oraz podpisy uczestników

mediacji, a także swoje dane, po czym przekazuje go organowi prowadzącemu postępowanie, który po otrzymaniu dołącza go do akt sprawy.⁵

Do obowiązków organu administracji publicznej zalicza się rozstrzygnięcie kwestii spornych, ustalenia uprawnień i obowiązków, które są przedmiotem sprawy oraz odroczenie rozpatrzenia sprawy na okres do dwóch miesięcy. Czas trwania mediacji nie wlicza się do terminów załatwiania spraw wskazanych w artykule 35 Kodeksu postępowania administracyjnego.⁶ Jeśli w terminach wyznaczonych przez organ administracji mediacja nie zostanie zakończona powodzeniem, ma on obowiązek wydać postanowienie o zakończeniu procesu mediacyjnego, a następnie doprowadzić do załatwienia sprawy.

Do podstaw prawnych obowiązujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, regulujących mediacje zalicza się m.in.:

- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 718, z późn.zm.);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 czerwca 2017 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu administracyjnym (Dz. U. z 2017r. poz. 1088);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 czerwca 2017 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu przed sądem administracyjnym (Dz. U. z 2017r. poz. 1087).

Mediacja odgrywa niebagatelną rolę w doprowadzeniu zwaśnionych stron do uzyskania porozumienia, w krótkim czasie. Nieustannie wzrastająca świadomość prawna obywateli, a także liczne kampanie promujące mediacje powodują, że co raz więcej osób decyduje się rozwiązać spór właśnie za jej pomocą, co skutkuje zmniejszeniem odsetka spraw trafiających do poszczególnych sądów.

⁵ E. Gmurzyńska, R. Morek, *Mediacje. Teoria i praktyka*, Wolters Kluwer, Warszawa 2009

⁶ Kodeks postępowania administracyjnego 2020